

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Рішення вченої ради університету
25 червня 2026 року,
Протокол № 13**

**Т.в.о. ректора, голова вченої ради
університету, доктор юридичних наук,
професор**

Олег ОМЕЛЬЧУК

25 червня 2026 року

М.П.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВЕДЕННЯ АГРОБІЗНЕСУ»
для підготовки фахівців на другому рівні вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю D8 Право
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
Освітня програма «Магістр права»**

**м. Хмельницький
2026**

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри трудового,
земельного та господарського права,
кандидатка юридичних наук, доцентка
16 червня 2026 року

Анна МІСІНКЕВИЧ

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри трудового, земельного
та господарського права
16 червня 2026 року, протокол № 11

Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук,
професор
16 червня 2026 року

Іван КОСТЯШКІН

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
18 червня 2026 року

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Декан юридичного факультету,
кандидат юридичних наук, доцент
18 червня 2026 року

Віктор ЗАХАРЧУК

Рішення методичної ради університету
18 червня 2026 року, протокол № 8.

Голова методичної ради університету,
кандидатка наук з державного
управління, доцентка
18 червня 2026 року

Ірина КОВТУН

Обліковий обсяг 0,67 ум. др. арк.

ЗМІСТ

		Стор.
1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Заплановані результати навчання	4
3.	Програма навчальної дисципліни	5
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	8
	4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	8
	4.2. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять	9
	4.3. Індивідуальні завдання	9
5.	Методи навчання та контролю	9
6.	Схема нарахування балів	10
7.	Рекомендована література	10
	7.1. Основна література	10
	7.2. Допоміжна література	12
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	13

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– D Бізнес, адміністрування та право
2. Код і назва спеціальності	– D8 Право
3. Назва спеціалізації	– немає
4. Назва дисципліни	– Правові засади ведення агробізнесу
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
7. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
8. Загальний обсяг вивчення дисципліни (кредитів ЄКТС / годин)	– 3 / 90
9. Форма семестрового контролю	– залік
10. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– Юридичний супровід економічної діяльності
2) супутні дисципліни	– немає
3) наступні дисципліни	– немає
11. Мова вивчення дисципліни	– українська

2. Програмні компетентності і заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	Спеціальні компетентності СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України; СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції; СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію; СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування; СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Програмні результати навчання	РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; РН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності; РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції; РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів; РН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.
---	---

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Податкова та кредитна політика щодо ведення агробізнесу в аспекті виробництва сільськогосподарської продукції в Україні

Податкова підтримка сільського господарства. Законодавче регулювання податкового регулювання агробізнесу в Україні. Особливості оподаткування четвертої групи оподаткування у сільському господарстві. Пільги, що притаманні для оподаткування для агробізнесу.

Кредитна підтримка сільського господарства. Законодавче регулювання кредитування сільського господарства. Правова процедура отримання кредитної допомоги від держави для ведення агробізнесу.

Правові особливості матеріально-технічної підтримки в агробізнесі. Укладення договорів фінансового лізингу у сільському господарстві.

Інституційно-правове забезпечення кредитування сільського господарства. Правова роль Аграрного Фонду та Українського державного фонду підтримки фермерських господарств.

Альтернативно-правові механізми кредитування сільського господарства. Правовий механізм аграрних розписок. Закон України “Про аграрні розписки”.

Тема 2. Страхова та матеріально-технічна підтримка ведення агробізнесу в Україні

Матеріально-технічна підтримка сільського господарства. Правові особливості лізингу щодо придбання сільськогосподарської техніки. Законодавче забезпечення оформленню лізингових договорів у сільському господарстві. Правовий механізм лізингу в АПК України. Компенсація лізингових платежів.

Страхова підтримка сільського господарства. Законодавче забезпечення страхування сільського господарства. Правовий механізм страхування сільського господарства.

Тема 3. Спеціальна галузева підтримка тваринництва та рослинництва в агробізнесі в Україні.

Правові особливості підтримки тваринництва в сільському господарстві. Фінансова підтримка тваринництва. Дотаційна підтримка тваринництва. Законодавче забезпечення дотаційної підтримки у тваринництві.

Відшкодування частини витрат, які здійснені виробниками у сфері тваринництва як різновид державної підтримки. Часткове відшкодування вартості тварин. Суб'єкти

одержання відшкодування вартості тварин. Об'єкти відшкодування. Часткове відшкодування вартості будівництва та реконструкції тваринницьких об'єктів.

Часткове відшкодування вартості обладнання. Часткове відшкодування відсотків за кредитами. Часткове відшкодування вартості послуг з ідентифікації та реєстрації сільськогосподарських тварин. Надання підтримки у галузі кормовиробництва.

Правові особливості спеціальної підтримки рослинництва у сільському господарстві. Фінансова підтримка рослинництва. Дотування посівів. Субсидія.

Компенсаційна фінансова підтримка рослинництва у сільському господарстві. Об'єкти надання державної підтримки. Процедура надання державної підтримки. Умови надання підтримки. Компенсація витрат на зрошування.

Тема 4. Правові проблеми та особливості переробки та реалізації сільськогосподарської продукції

Правові особливості державної підтримки переробки сільськогосподарської продукції. Організаційно-правова підтримка. Податкова підтримка. Митна підтримка. Фінансова підтримка.

Правові особливості державної підтримки у сфері реалізації сільськогосподарської продукції. Правове забезпечення цінового регулювання. Проблеми об'єктів державного цінового регулювання. Проблеми правового механізму здійснення державних аграрних інтервенцій. Проблеми правового статусу та діяльності Аграрного фонду.

Правові проблеми стимулювання попиту на сільськогосподарську продукцію. Договори контрактації сільськогосподарської продукції правові проблеми їх укладення та реалізації. Форвардні контракти правові проблеми їх укладення та реалізації.

Правові особливості підтримки експорту переробленої сільськогосподарської продукції. Першочергове сприяння експорту сільськогосподарської продукції, який здійснюється її виробниками. Підтримка модернізації та сертифікації підприємств експортерів. Законодавче налагодження збутової інфраструктури.

Тема 5. Правові особливості функціонування фермерських господарств в умовах дії ринку земель

Правові особливості використання земель фермерськими господарствами. Особливості судової практики щодо користування землями сільськогосподарського призначення фермерськими господарствами. Право постійного користування землями фермерських господарств. Право довічного успадкування володіння земельною ділянкою для ведення фермерського господарства.

Правові особливості укладення договорів оренди фермерськими господарствами. Судова практика щодо укладення та дії договорів оренди з фермерськими господарствами. Договори оренди земельної частки паю. Поновлення договору оренди землі. Обов'язковість додаткової угоди до договору оренди землі. Припинення договору оренди земельної частки паю.

Правове регулювання спеціальної державної підтримки фермерських господарств. Законодавче забезпечення державної підтримки фермерських господарств. Податкова підтримка. Фінансова підтримка. Кредитна підтримка.

Тема 6. Правові особливості функціонування сільськогосподарських кооперативів в умовах дії ринку земель

Правові особливості процедурних питань щодо реєстрації та створення сільськогосподарської кооперації.

Правові проблеми членства у сільськогосподарських кооперативах. Судові спори щодо корпоративних прав у сільськогосподарських кооперативах їх членів.

Правові особливості набуття прав на землю сільськогосподарськими кооперативами. Правові особливості укладення та дії договору оренди земель сільськогосподарського призначення зі сільськогосподарськими кооперативами. Судова практика щодо земельних спорів за участю кооперативів.

Правові особливості процедури банкрутства сільськогосподарських кооперативів. Правові аспекти судової практики щодо банкрутства сільськогосподарських кооперативів.

Правові особливості спеціальної державної підтримки сільськогосподарських кооперативів. Законодавче забезпечення державної підтримки сільськогосподарських кооперативів.

Тема 7. Правові проблеми та особливості функціонування інфраструктури сільського господарства в умовах ведення агробізнесу

Правові проблеми державної підтримки переробки сільськогосподарської продукції в агробізнесі. Організаційно-правова підтримка переробки сільськогосподарської продукції. Податкова підтримка переробки сільськогосподарської продукції. Митна підтримка переробки сільськогосподарської продукції. Проблеми правового статусу та діяльності аграрного фонду.

Правове забезпечення цінового регулювання. Проблеми об'єктів державного цінового регулювання. Проблеми правового механізму здійснення державних аграрних інтервенцій.

Правові проблеми стимулювання попиту на сільськогосподарську продукцію. Ускладнений порядок укладення договору. Правові питання щодо здійснення попередньої оплати. Утворення зон вільної торгівлі. Участь у міжнародних торговельних організаціях. Укладення двосторонніх договорів з окремих питань експорту сільськогосподарської продукції.

Законодавче забезпечення державної підтримки експорту сільськогосподарської продукції. Підтримка модернізації та сертифікації підприємств експортерів.

Правове забезпечення налагодження збутової інфраструктури. Декларативність. Диспозитивність норм щодо державної підтримки. Компенсаційний характер підтримки.

Тема 8. Правові аспекти інформаційно-консультаційного забезпечення агробізнесу та агроінноваційна його діяльність в Україні

Правові аспекти ведення дорадчої діяльності. Варіативність організаційно-правової форми здійснення сільськогосподарської дорадчої діяльності. Законодавче забезпечення дорадчої діяльності в АПК України.

Правовий механізм реєстрації сільськогосподарських дорадчих служб. Правова процедура реєстрації дорадників та експертів-дорадників.

Правові особливості організаційно-правової роз'єднаності сільськогосподарських дорадчих служб.

Правові аспекти агроінноваційної діяльності в Україні. Законодавче забезпечення агроінноваційної діяльності в Україні. Роль дорадчих служб в агроінноваційній діяльності ведення агробізнесу.

Тема 9. Правові засади грантової підтримки агробізнесу як напряму державної аграрної політики України

Правові засади грантової підтримки агробізнесу в Україні. Поняття, сутність та правова природа грантової підтримки агробізнесу. Грантова підтримка як напрям державної аграрної політики та різновид фінансової підтримки суб'єктів аграрного підприємництва.

Законодавче забезпечення грантової підтримки агробізнесу. Система нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері грантової підтримки аграрних товаровиробників. Правові засади державної, регіональної та міжнародної грантової підтримки агробізнесу.

Правовий механізм надання грантової підтримки суб'єктам агробізнесу. Умови та порядок отримання грантів. Правовий статус грантоотримувачів, їх права та обов'язки. Вимоги до заявників та критерії відповідності для отримання грантової підтримки.

Правові особливості цифровізації процедури отримання грантів. Подання заявок в електронній формі через Єдиний державний вебпортал електронних послуг та Державний аграрний реєстр.

Правові особливості окремих напрямів грантової підтримки агробізнесу. Гранти на створення та розвиток власного бізнесу, садівництва, ягідництва, виноградарства та тепличного господарства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те- ми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Податкова та кредитна політика щодо ведення агробізнесу в аспекті виробництва сільськогосподарської продукції в Україні	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
2.	Страхова та матеріально-технічна підтримка ведення агробізнесу в Україні	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
3.	Спеціальна галузева підтримка тваринництва та рослинництва в агробізнесі в Україні.	10	2	2	-	-	6	10	-	-			10
4.	Правові проблеми та особливості переробки та реалізації сільськогосподарської продукції	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
5.	Правові особливості функціонування фермерських господарств в умовах дії ринку земель	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6
6.	Правові особливості функціонування сільськогосподарських кооперативів в умовах дії ринку земель	10	2	2	-	-	6	10	2	2	-	-	6

7.	Правові проблеми та особливості функціонування інфраструктури сільського господарства в умовах ведення агробізнесу	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
8.	Правові аспекти інформаційно-консультаційного забезпечення агробізнесу та агроінноваційна його діяльність в Україні	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
9.	Тема 9. Правові засади грантової підтримки агробізнесу як наряду державної аграрної політики України	10	2	2	-	-	6	10	2	-	-	-	8
Всього годин :		90	90	18	18	-	54	90	10	6	-	-	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів денної форми навчання включає опрацювання завдань до кожної теми та виконання індивідуальних завдань.

4.3.2. Самостійна робота студентів заочної форми навчання включає опрацювання завдань до кожної теми та виконання індивідуальних завдань.

4.3.3. Завдання для самостійної роботи студентів, а також порядок здобуття балів за самостійну роботу визначаються в силабусі навчальної дисципліни.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація;
- 3) дискусія.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- 1) дискусійне обговорення проблемних питань;
- 2) вирішення ситуаційних завдань;
- 3) складання та розгляд окремих процесуальних документів.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у таких формах:

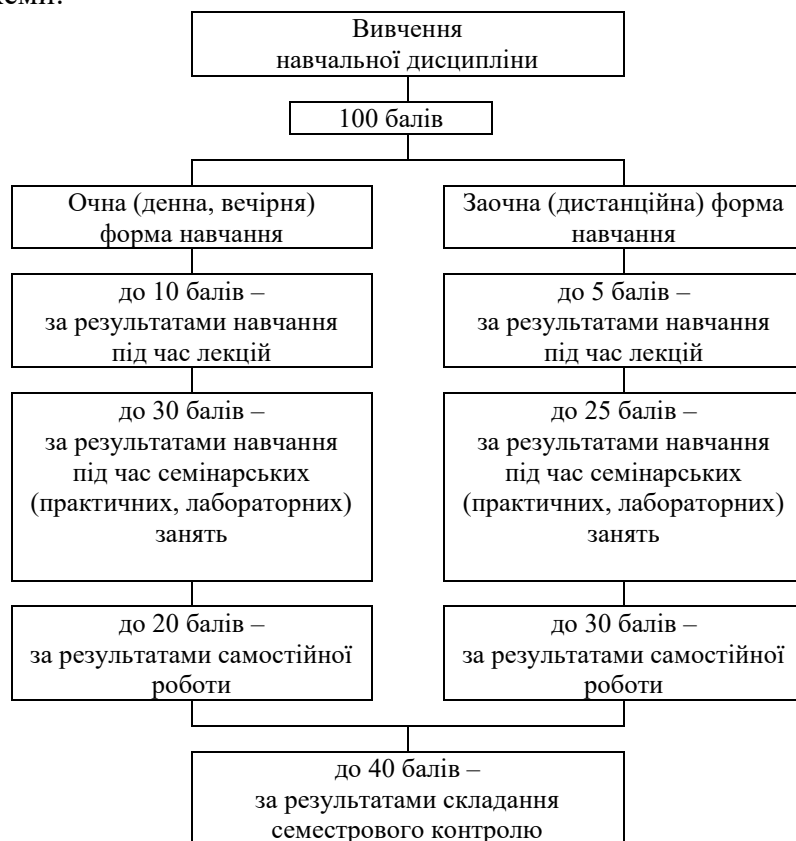
- 1) усне або письмове опитування на семінарських заняттях;

- 2) перевірка виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) перевірка складання окремих процесуальних документів за ситуаційними завданнями;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового або усного заліку. Структура залікового білету включає два теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій, семінарських занять та самостійної роботи студентів визначаються в навчально-методичних матеріалах з цієї дисципліни.

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 року (із змінами, внесеними Законом України від 08 грудня 2004 року № 2222-IV). / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 43; Відомості Верховної Ради України. 2005. № 2. Ст. 44.
2. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. / Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
- Про використання земель оборони: Закон України від 27 листопада 2003 р. / Відомості Верховної Ради України. 2004. № 14 ст. 209.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення: Закон України від 31.03.2020 р. № 20. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/552-20#Text>
4. Податковий кодекс України від 02. 12. 2010 р. № 13-14. / Відомості Верховної Ради

- України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України від 24.06.2004 р. № 49. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>
6. Про аграрні розписки: Закон України від 06.11. 2012 р. № 50 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5479-17#Text>
7. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 24. 07. 2021 р. № 52 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/469/97-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Господарський кодекс України від 16.01. 2003 р. № 18 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
9. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року: Закон України від 18.10. 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2982-15#Text>
10. Про фермерське господарство: Закон України від 19. 06. 2003 р. № 45. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>
11. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 44-45. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
12. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність: Закон України від 17.06.2004 р. № 38 Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1807-15#Text>
13. Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу: Закон України від 07.02.2002 р. № 24 Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3023-14#Text>
14. Кодекс України з процедур банкрутства від 17.10. 2019 р. № 19. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
15. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України від 09.02.2012 р. № 41. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>
16. Про іпотеку: Закон України від 08.08.2012 р. № 38. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-15#Text>
17. Про фінансовий лізинг: Закон України від 04.02. 2021 р. № 1953 IX/ Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1201-20#Text>
18. Про зерно та ринок зерна в Україні: Закон України від 04.07.2002 р. № 35. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/37-15#Text>
19. Про охорону прав на сорти рослин: Закон України від 21.04.1993 р. № 21. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3116-12#Text>
20. Про виноград та виноградне вино: Закон України від 11.03.2006 р. № 31. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2662-15#Text>
21. Про оптові ринки сільськогосподарської продукції: Закон України від 25.06. 2009 р. № 51. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1561-17#Text>
22. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 р. № 19-20 / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>
23. Про схвалення Стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2024 р. № 1163-р / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1163-2024-%D1%80#Text>

Література

24. Актуальні правові проблеми інноваційного розвитку агросфери: 3 68 збірник

- матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 20 лист. 2020 р.) / за ред. А. П. Гетьмана, М. В. Шульги, Т. В. Курман. – Харків : Юрайт, 2020. – 464 с.
25. Агробізнес в умовах агроєкоциду: сучасні виклики, проблеми відповідальності та уроки сталості: збірка матеріалів та тез доповідей учасників панельної дискусії VII Харківського міжнародного юридичного форуму (м. Харків, 29 вересня 2023 р.) / за ред. Т. В. Курман, В. П. Станіславського. Харків: Юрайт, 2023. 196 с.
26. Аграрне, земельне, екологічне, трудове право та право соціального забезпечення: здобутки та перспективи розвитку в Україні: тези доповідей учасників всеукраїнської дистанційної наук.-практ. конф. до 10-річчя створення однойменних кафедр (м. Київ, 12 березня 2021 р.) / за заг. ред. проф. М.І. Іншина, за редакцією проф. В.В. Носіка, доц. Т.Г. Ковальчук, ас. М.Б. Мельник – Київ : Освіта України, 2021. – 518 с.
27. Григор'єва Х. А. Державна підтримка сільськогосподарства України: проблеми правового забезпечення: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика» 2019. 596 с.
28. Концептуальні засади господарсько-правового забезпечення аграрного ринку: монографія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. 360 с.
29. Копиця М. А. Система сільськогосподарського дорадництва як об'єкт правового регулювання: підхід ЄС та перспективи його імплементації у законодавство України. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. Том 37 (76) №3 2026. С. 69-77.
30. Розвиток сільськогосподарської кооперації в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови аграрної економіки: монографія / [М. Й. Малік, Ю. О. Лупенко, О. Г. Шпикуляк та ін.]; за редакцією М. Й. Маліка. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2023. 194 с.
31. Приходько І. П. Оподаткування підприємств агробізнесу [текст]: навч. посіб. / І. П. Приходько, Г. Є. Павлова, М. В. Бардадим – Дніпро: Пороги, 2021. - 190 с.
32. Місінкевич А. Сучасні тенденції реформування правового статусу фермерських господарств в Україні. Університетські наукові записки. 2023. №5 (95). С. 58-67.

7.2. Допоміжні джерела

35. Домбровський С. Ф. Тараненко Л. С. Проблеми правового регулювання діяльності сімейних фермерських господарств у сучасних умовах / С. Ф. Домбровський, Л. С. Тараненко // Університетські наукові записки. 2017. № 62. С. 59-70.
36. Зуєв В. Припинення права користування оренди земельної ділянки. Національна школа судів України. 2023р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2023_prezent/27_04_2023_Prezent_Pripin_prava_korist.pdf
37. Клеріні Г. В. Агросстрахування в умовах воєнного стану: проблеми правового регулювання і виклики майбутнього. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2022 р. №6. С. 179 – 183.
38. Огляд судової практики Верховного Суду в господарських спорах за участі сільськогосподарських кооперативів. Рішення внесені до ЄДРСР за 2018 -2023 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/info_anons_daigest_oglyad/1556390/
39. Про затвердження Порядку надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції: Постанова Кабінету Міністрів України від 9.12.2021 р. № 1342. / Відомості Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1342-2021-%D0%BF#Text>
40. Синявська Л. В., Тофан І. М. Проблемні аспекти оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Economics Bulletin. 2020 р. №3. С. 74-83.
41. Уркевич В. Спори щодо функціонування фермерських господарств: практика Верховного Суду України. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/2022_prezent/2022_04_15_prezent_Urkevich_1.pdf
42. Уркевич В. Земельні спори за участю фермерських господарств: практика Верховного Суду. Міжнародна науково-практична конференція «Адаптація земельного законодавства

України до вимог Європейського Союзу. Гарантії прав на землю». м. Київ, 03 червня 2021 р.
URL:https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Urkevych_07_06_2021.pdf

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://land.gov.ua/>
5. <http://www.myland.org.ua>
6. <http://zemres.com/forum/>
7. <https://www.me.gov.ua/>
8. <https://www.dei.gov.ua/>
9. <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
10. <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>